

Frugttræer af Kierner.

(af et Brev fra nu afdøde Pastor Nøsens i Narslev).

Det Spørgsmaal: Om det er sandt, at Frugttræer opvokse af Kierner give ligesaa god Frugt, som de proppede, men endeel senere, kan ikke saa ligefrem besvares med Ja eller Nei.

Bliver et Frugttræ forædlet ved Propning i Kløft eller Bark, ved Sculering, Copulering o. s. fl., er det almindeligst, at det bærer samme og ligesaa god Frugt som det Træ, hvorfra Podeqvisten var tagen, og tillige tidligere, end det af Kierner opvokse. Dog taaler dette nogle Undtagelser, som forarsages 1) af Jordbunden 2) af Podeqvisten 3) af Stammen og 4) af begges Forbindelse med hverandre. Sættes det forædlede Træ 1) i en skarpere Jordbund, end Moderen, bliver Frugten mindre og uanseeligere; og sættes det i en surere eller koldere, bliver den mindre velsmagende ja endog undertiden ildesmagende. Tages 2) Podeqvisten af en Vandgreen, eller af en anden Green, som haver Dine eller Knopper vidtstaaende fra hverandre, vares det gjerne længe

førend Træet bærer, og sielben bærer det i nogen Overflødighed. Er 3) Stammen af Skovæble tagen i Skoven, eller andre ligebannede, og sælgelig sparsomt forsynet med Rødder, vil det gjerne vare en Tidlang førend Træet naaer nogen Fuldkommenhed, og bliver 4) f. Ex. en Gravensteensqvist eller Qvisten af et andet stærkt voksende Træ indsat i en saadan forknyttet Stamme, da, foruden det, at Træet maa blive ilde dannet, maa det nødvendigen vare længe, inden saa forskiellige, nemlig meget udvidede og stærkt sammenkrympede Kar kunne forenes med hverandre, og heller ikke kan det vel nægtes, at jo Stammens suure Saft maa have nogen Indflydelse paa Qvistens; thi Erfarenhed lærer jo, at Planter, som staa ved Siden af hverandre og i een Jordbund, give forskiellig Smag og Lugt, ikke saameget efter deres Næring, som efter deres indvortes og særegne Dannelse.

Bliver derimod et Frugttræ ikke forædlet, men er opvokset af en Kierne, da, naar Jordbunden forresten er lige, kan Frugten undertiden blive flettere, undertiden bedre, end den hvoraf Kiernen er taget, ja endog ligesaa god, som de bedste foræblede; og dette beroer nok for det meeste paa Befrugtelsen i Blomstertiden, hvorefter Frugten og Kjernen i Frugten er bleven dannet. Man veed, at f. Ex. ethvert Vbleblomster har ungefær 20 Støvtraade (Hanner) og 5 Støvveie (Hunner)

ligesom og at Kjernerne ligge i 5 Rum (Kjernehuset) i Ublet. Naar nu et Ubletræ f. Ex. stod ganske allene sikkert for al fremmed Befrugtelse, og befrugtede sig selv, da skulde man troe, at ligesom Befrugtelsen er kun een, saa skulde og baade Frugter og Kierne blive eensdannede; men Erfarenhed lærer langt andet. Rødderne ere ikke saa vidt udbredte, eller Stammens Ringe saa tykke mod Nord, som mod Syd, og Grenene ikke alle lige vel skikede til at modtage den opstigende Saft; og deraf følger, at alle Blomster ikke udspringe paa een Tid, at alle Frugter og Kjerner ikke blive eensdannede, da nogle ere smaa, nogle store, nogle runde og andre kantede; og Følgen deraf maa atter blive, at disse Kjerner saaede ei kunne give eensdannede Stammer, eller disse Stammer eensdannede Frugter.

Dg lægge vi nu hertil, at et Frugttræ sjældent staaer allene (og det eenlige Træ er ikke engang sikkert for Befrugtelse ved Insecter) men blandt flere, hvor forskiellig maa da ikke Befrugtelsen blive, da de Ringere kunne befrugte de Bedre, og tvertimod, og de Bedre hverandre indbyrdes; og følgerig maa baade Kjerne og de deraf opvoxede Stammer blive høist forskiellige; og denne Forskiel sees baade paa Stamme, Grene og Blade. Er Stammen liden, ere Grenene tornefulde og gjøre rette ja vel som oftest brudte Vinkler med Stammen, og Bladene ere smaa, da er man sik-

ker paa, at de give aldrig nogen god Frugt, men bør foræbles helst med Qviste af ikke altfor stærkt vorende Træer. Ere derimod Stammene trivelige og glatte, Grenene gjøre en Spids = Winkel med Stammen, og Bladene ere store, da er man vis paa, at de give en brugelig Frugt, men ej hvilken; thi det kommer an paa hvorledes Befrugtelsen er gaaet for sig. Saadanne Stammer kunne bruges til de større Frugttræers Forædlelse, men af en ung Mand burde de bruges usforædlede til forskjellige rare og maaske hidtil ukjendte Frugters Frembringelse; thi derved have vi nok de mange forskjellige Slags, og, for dessnarere at faae dem til at bære Frugt, kunne de omplantes nogle Gange i bedre og bedre Jord; blive de derimod staaende paa første Sted og beholde deres Pælerod, da v. e. de stærkt i Træet, som sees af de fjæmpemæssige Uble- og Pære = Træer i nogle Bønders haver, men da varer det meget længe inden de bære, og Frugten bliver ofte liden og usmagelig.